

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Caroli Spinolæ Societatis Iesv, Pro Christiana Religione In Iaponia Mortvi

Spinola, Fabio Ambrogio

Antverpiæ, 1630

Cap. XVIII. Exitus Caroli è carcere, & è vitâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46233)

Non erat per hoc tempus immemor Christianorum Nangasachensium, eorum præcipue qui nomina dederant Sodalitio Misericordiae, quibus epistolam scripsit, quâ tamquam vltimis tabulis (argumento summæ suæ aduersus eorum salutem voluntatis) optimis eos imbuebat præceptis, singularisque affectûs significatione, ad constantiam hortabatur; vt nempe magnis animis vim ferrent tyrannidis sæuientis. Hanc epistolam deditâ operâ in itinere abiecit, cum Nangasachum ad incendij supplicium proficiscebatur; vt nempe à Christianis, legendi auidis, tolleretur.

C A P V T X V I I I .

Exitus Caroli è carcere, & è vitâ.

FESTINABAT Gonrocius vt pronuntiatam in Religiosos, pro fide captos, sententiam Imperatoris exigeret. Ergo post paucos dies, quàm obierant supplicium qui Manilâ venerant, mandata scripta dedit Ficuyemone (Gubernatori id temporis Omurano, ob infantiam Principis Magistratu immaturam) vti Nangasachi adessent, ad 10. Septembris, quicumq; in Omurano carcere ob Christianam fidem tenebantur captiui, ceterique omnes quotquot Nangasachési ditione erant depre-

deprehenſi. His mandatis acceptis, Ficuyemonus ipſe in carcerem venit, bonoſque militum numero conflato, captiuos duobus famulis ſuis abducendos commiſit, eâ conditione latâ, vt neminem, ne eiufdem quidem familiæ Sacerdotem, admitteret, ad eos alloquendos. His dictis, quaternos intromiſit ſatellites, qui Carolum alioſque tres & viginti Religioſos, manibus vinctis, extraxere, relictis in cuſtodiâ Sacerdotibus duobus, altero Dominicanò, altero Minoritâ, alijsque Iaponibus ſex, qui (quòd Nangafachi capti non eſſent) poſt biduum, quàm ceteri trucidabantur (nimirum 12. Septembris) Omuræ viui flammis exuſti ſunt. Difficile ſit explicatu quis fuerit, hac occaſione, ambarum partium ſenſus: hilaritas Caroli, Sociorumque abeuntium, qui nempe iam cælo ſe propinquos reputabant; & ſancta quædam inuidia remanentium; qui, quòd tantorum cruciatuum ſocij longiſſimo tempore extitiſſent, ne morte quidem ſeparandos ſe ſperabant. Poſt amicos iucundosque complexus, Pfalmos aliquot dulciſſimis lacrymis mixtos modulari cœperunt, alternis concinentes. His finitis, beata illa cohors ſancto ſuo tugurio exceſſit, quod patientiæ eis præbuerat gymnaſium, & campum ſecundiſſimum meritorum. Hoc verò maioribus incedebant

L lati-

lætitijs, quod supplicij sui initium in sextam Feriam incidisset, quâ ieiunium præstare consueverant, memoriæ morientis Christi: quem morem maiore tum quoque constantiâ tenere placuit, certâ haud dubiè providentiâ Numinis, vt nempe festi sui peruigilium ipsimet inciperent venerari. Maius quoddam nauigium omnes conscenderunt, circumnauigantibus ad tutelam scaphis alijs milite completis. In itinere porrò (quod paucarum erat leucarum) alacritate maximâ, nunc classarios nunc nautas inuicem adhortabantur, ad retinendam Christi fidem, si quidem essent Christiani; ad arripiendam, si essent gentiles; ad pœnitendum, si Religionem tormentorum metu deseruissent, quippe quos res nulla alia, quàm studium communis salutis, tam longâ nauigatione, contemptoque patriæ exilio, in vltimos mundi fines extraxisset, iam promptos sanguinem quoque offerre, doctrinæ illi asserendæ, quam promulgarent. Hos inter sermones, ad castellum Nangaia attingunt: (abest Nangafacho tertio lapide) vbi celerrimè in equos fuere subleuati, ne Christiani cuiuspiam colloquio interpellarentur. Hoc ordine equitabant. Præibat vir quidam nobilis, dignitate pro-Magister Toparchæ. Hunc milites densi insequabantur, lanceis, fistulis ferreis, sagittisque armati.

Post

Post hos captiui, cincti vndique satellitibus, qui contis plebem arcebant. Captiuos omnes præcedebat Carolus; eâ fortè causâ, principe loco Societati IESV concessio, quòd filij eius primi Euangelium in Iaponem intulêre. Subibant deinde indiscriminatim Religiosi SS. Dominici, Francisci, & Societatis; occupabatque suus cuiusque latus carnifex, restim tenens captiui ceruicibus innexam. Agmen cludebant Nobiles tres, custodum instar, bono militum numero stipati. Tam arctâ nimirum septi custodiâ leucas itineris duas fecêre, equisque defiluêre in Vracamo, cum iam occupasset euntes nox. Inclusi primùm fuêre sudeto ligneo, sub dio; sed mox, cum ingens decideret pluuia, arctissimè vincti, vnum in mapale eâ nocte sunt compacti. Lucescente sequenti die, qui Sabbati erat, multi accurrêre Christiani, è quibus, non plures ternis, cum eis loqui sunt permessi. Horum vnus erat Dogicus P. Caroli; qui nempe Patris sui supremam appreciationem, vltimo illo rerum statu, negligendam sibi non putabat. Huic Carolus memoriæ suæ quoddam pignus, illud ipsum flagellum dedit, quo se in custodiâ consueuerat diuerberare, vicissimque ab eo est remuneratus nuntio certæ mortis; & viuum quidem arsurum se ignibus intellexit. Incredibile, quantum

eo nuntio Carolus lætitiæ senferit, cuius quippe in eam diem nullam habuerit certitudinem. Ut ergo nuptiali illo die prodiret, festo quasi vestitu spectabilior, amictum extimum coloris candidi, sibi, Patrique Sebastiano Chimuræ, ceteris verò Societatis Sodalibus pileos, vestesque novas parari voluit. Adhæc vexillo (cui I E S V nomen esset inscriptum) quasi salutis labaro, manibus prælato, mori decreuit, ut vim vigoremque à fortissimo hoc Nomine inter flammam hauriret. Sed nihil ei horum permissum fuit, Domino haud dubiè grandius aliquod serui sui bonum providente. Hoc ipso loco tenuissimum postremumque eis appositum epulum, finem facientibus terrestrium refectioinum, æternas iam mox dapes gustaturis; quia nempe ad cœnam Agni euocabantur in cælum. Statorio prandio recreati, inque equos sublato, eodem, quo dictum est, ordine, leucæ vnius iter peregère; (quantum nimirum interualum erat loci, in quo vltimum eos supplicium expectabat) qui Sancti cognomento (à sanguine Martyrum inibi crucibus affixorum anno 1597.) est consecratus. Plurimi per viam occurrere Christiani, videndo spectaculo exciti; qui fufis lacrymis eorum benedictionem patrociniūque precum expetebant. Carolus Socijque, vtcumque ob victo-

ria

riæ propinquæ spem procederent læti, tamen quadam animi teneritudine flexi, non potuere non commoueri tot gemituum singultuumque auditu, maximè verò tot tenellarum plantarum aspectu, quas multis retrò annis coluerant, studio, conatuque tanto; iam verò desertas, luporum faucibus obijciendas intelligebant. Ad hos ergo versi, *Filioli*, inquebant, *nolite dubitare, è celo (quò breuè diuinâ iuante gratiâ pertingere speramus) opem feremus. Ad mortem vsque constanter eam fidem, quam docuimus, tenete: atque illud de diuinâ bonitate sperate, quòd tantâ in necessitate causam suam DEVS deserturus non sit.* Hæc proloquentes magnâ affectûs significatione, iubebant eos vltimum valere, & manuum oculorumque nutibus explebant verba, quæ confertæ Christianorum Ethnicorumque turbæ, strepitum cientes, longiùs exaudiri non patiebantur. Iam quò magis supplicij loco propinquabant, hoc maiores fiebant, vulgi ex vrbe, vicinisque castellis, concursus. Ferunt, omisso Barbarorum censu, numerata fuisse triginta Christianorum millia: quippe cùm Gubernator Nangasachensis nullo eos edicto abesse vetuisset, sed potiùs placere ostendisset si frequentes accurrissent, ratus tam barbaræ immanitate carnificinæ, complurium terrefactos animos,

faciliùs Religionem deserturos. Cùm ad id loci venèrè Christiani Athletæ, vnde parata supplicio tormenta licuit intueri, sermone gestuq̃ue, quàm potuèrè iucundissimo, consalutarunt. Quia verò nondum aduenerant Nangasacho reliqui Socij triginta, quibus capita erant amputanda, horâ ferè integrâ ad suam quisque columnam astricti, eorum operiebantur aduentum. Mox adfuèrè qui Nangasacho exspectabantur, in quibus nonnulli, qui Patres hospitio texerant, cum vxoribus, liberis, & vicinis. Coniuges præterea ac filij quaternorum, qui paucos ante annos viui, amore Christi, fuerant cõbusti. Vtrumque Confessorum agmen suauissimâ inuicem salute impertitâ, intra septum se recipit, subitoq̃ue coijt militum manus, ad tuendum maris latus, ne quis fortè coiriretur tumultus; pars altera montis aditum insedit, vt accessu septi, vulgus prohiberent, cuius medio sedebat Xuquendayuus, præcipuus Gonrocui administer, alto sublimis throno, peripetasmatis Chinenibus instrato, bonâ insuper Nobilium assidente turbâ, quorum utebatur ope in præscribendo ordine modoq̃ue supplicij de reis sumendi. At DEVS, qui iustus est omnium arbiter, haud passus est impunè illi ire tam barbæræ crudelitatis fastigium. Nouembri namque eiusdem labentis anni, postquam

quam imperasset quàm sagacissimè in Religiosos homines quæri, vt in eos aliquando furor omnem effunderet, Dominico quodam die, inter conuiuas accumbens, vix altero sumpto bolo, exanimis concidit; tum mortui cadauer repenti, combusti instar corporis, nigrescere, teterrimumque exhalare odorem; argumento, quàm tristibus flammis eius animus apud inferos torqueretur. Postquam captiui septa ingressi sunt; Carolo, ceterisque qui flammis erant destinati, sua cuique est assignata columna; ad quam prostratus Carolus, quanto potuit affectu, gratias agens diuinæ bonitati, pro tam insigni in se collato beneficio, arctissimè eam est complexus, sæpiusque pectori appressit, vt qui metam portumque iam attigisset, enauigato oceano huius mortalitatis. Vbi verò se in pedes erexit, à lictoribus leuissimè ac ferè in speciem palo est alligatus; vt nimirum expedire se nullo negotio, flammisque eripere (si liberet) posset: quam in rem quoque apertæ patebant septorum fores; quippe hoc erat indicio conuentum, vt Religionem eiurasse censeretur, quisquis incendio se eripuisset. Etiam si verò Iaponibus mos esset, eorum qui viui vrebantur, non manus modò, sed pedes quoque & pectus, reliquumque corpus vincire funibus, luto cretaque illitis, (vt prius rei necarentur, quàm vin-

culis incendio ruptis soluerentur) hoc tempore tamen decreuere, laxè fluxeque eos nequi, sperantes fore, vt quam professi fuerant Religionem, essent abiuraturi. Id fecere nempe, adducti anni superioris casu, cum Iapon quidam, dum viuus cremabatur, vtcumque accuratè vinctus, doloris vehementiâ eam adhibuit vim, vt vinculis abruptis ignem transiliret; quò animum aduertens non-nemo Ethnicorum, *Hic, inquebat, euentus documentum nobis prebet, vt si Christianos expugnare volumus, laxè eos in posterum astringamus; igne lentè accenso, nec nisi eminus admoto, quâ ratione prius haud dubiè se flammis eijcient, quàm tantam ferant cruciatuum atrocitatem.* Sed maior diuinæ bonitatis gratiæque vis calliditatem fregit Barbarorum, qui nouo tormenti genere excogitato, erepturos se Carolo Socijsque victoriæ lauream sperarant. Cum laxè obiterque omnes columnis suis alligati starent, ceteris è regione in conspectum adductis quibus capita erant ressecanda, Carolus illum Psalmi versum, *Laudate Dominum omnes gentes*, elatâ voce canere instituit, carmen reliquum cantu exequentibus Socijs, alacritate magnâ vocis vultusque, non sine lacrymis spectatorum. Quoniam verò Carolus præcipuis iudicij administris erat vicinior, oculis ad tribunal versis, in quo præsi-

debat

debat Xuquendayuus, constantissimâ morum licentiâ, *Facile inquit, apud vos ipsos estimare potestis, visâ hac alacritate nostrâ, in dirisimo mortis supplicio obeundo, an Religiosi homines in Iaponiam irrepant studio occupandi Regni, an verò cupidate aperiendæ vobis in caelum via, quæ sola patet per Religionem Christianam. Non ambit opes, sceptrâve, Christiana humilitas, quin imò contemnit, calcâtque, amore Domini sui. Nos animis solummodo, salutiq; vestra inhiamus, quæ posita est in cognitione viui veriq; Numinis, quod gens Christiana vobis indicavit, legumq; eius observatione. Nos deniq; (quæ DEI clementia est) vitam feliciter absolvimus, & post breves hosce cruciatus, gloriam speramus sempiternam. Infelices miserose vos, qui viam insistitis, quâ in æternam ruitur mortem. Atque ut plurimos trucidetis, non deerunt (quod putatis) Christiani præcones, qui Iaponibus in posterum approbent veram fidem, quos inuitat nempe mors nostrâ, non deterret. Quin imò, vnius nostrum morientium vice, centum exsurgent novi (ea est DEI providentia) audaces iuxtâ ac fortes Euangelij propagatores, qui felicissimos sese reputabunt, si vitam sanguinemq; dare poterunt pro Christo; qui, quantam extremâ hac luctâ pugilibus suis fortitudinem impertiatur, ipsi intuemini. Deinde ad Lusitanos vultum conuertens, tantâ*

eos vi efficaciaque ad sectandam Christianæ
 vitæ perfectionem adhortatus est, vt vir qui-
 dam grauis ac locuples, commotus argumen-
 torum, quæ adferebantur, vehementiâ, eò
 fanè maiore, quò augustius erat dicentis ex-
 emplum, supremum mortalibus vale dicere,
 totumque se dicare DEO in Societate decre-
 uerit. Dum hæc Carolus loquebatur, gladios
 nudare carnifices; ceteri, quibus truncandæ
 erant ceruices, in genua se submittere, ad exci-
 piendas secures. Tum verò Isabella Fernan-
 dez, coniux Dominici Georgij Lusitani annis
 superioribus combusti, ob Carolum, vt dixi-
 mus, hospitio receptum, quæ eamdem iam ob
 causam gladio erat subijcienda, verbis affectûs
 significatione plenissimis, Patrem vltimò cõ-
 pellauit; ex aduerso Carolus, qui filiolum eius
 præsentem non animaduertebat (quem pau-
 cis ante captiuitatem mensibus sacro Fonte
 tinxerat, Ignatij nomine, quòd festo illi die
 natus esset, insignierat) veritus ne quis fortè
 puerum abscondisset, vt felicissimam illi eri-
 peret occasionem honorandi Christum, in-
 nocentissimi sanguinis sui profusione, Isabel-
 lam interrogat: *Vbinam est meus Ignatius? aut
 quid illo factum est?* Isabella filiolum brachijs
 complexa, sublimeque elatum ostentans: *Ec-
 ce, respondit, præsentem teneo, quem vnà me-
 cum adduxi, vt illi per mortem offeram, à quo*
& vi.

& *vinum accepi*. Versaque ad puerum, *Tube*,
 inquit, *fili, iam vltimum valere Patrem tuum,*
qui aquâ te saluari iterum genuit Christo. In-
 credibile, quantum circumstantis multitudi-
 nis animos commouerit egregia pueri religio,
 benedictionem Patris, supremo illo articulo
 flagitantis. Sola mater inter tot spectantium
 lacrymas intrepida, oculis ficcis tenerrimam
 sobolem suam DEO consecrabat. Gratissima
 Carolo accidit responsio, magnamque vultu
 preferens hilaritatem, bene se ei precari indi-
 cauit. Vix quartum ætatis annum expleuerat
 Ignatius, insignique vestitus cultu, atque oris
 puerilis iucundissimâ venustate, omnium in
 se oculos rapiebat, cum generosissimè intra
 septum deambulanti viderunt, siue quòd
 per ætatis imbecillitatem etiamnum expers
 esset timoris, siue (quod verosimilius) è cælo
 tantum hausisset virtutis, quâ confirmatus,
 non solùm loco, quo constiterat, non semel se
 mouit, quando tria quatuorve sacrorum capi-
 tum, à truncis cadaueribus reuulsoꝝ ad pe-
 des illius desipientium se conuoluere; sed neq;
 colorem mutauit, cum cadentem sub carni-
 ficis ictu conspexit matrem; quin ipse pari
 constantiâ atque alacritate, lictoris gladio cer-
 uiculam mox subiecit. Iam deditâ operâ, sub
 eorum conspectu (qui palis stabant alligati)
 triginta Sodalibus resecta erant capita, vt
 nempe

nempe spectaculi atrocitate victi, animos incendij metu desponderent. Atque vt maior existeret horror, capita omnium corporibus trunca, à carnificibus sublimè ex aduerso locata sunt sub eorum oculis, qui iamiam incendij principium expectabant. Supremo hoc tempore Carolus sacram absolutionem impendit femina cuidam Luciae de Freites, quæ vicina ei fortè erat. Quod nimirum optauerat sæpius feminae, vt vicina lateri Sacerdotis cuiuspiam moreretur, obtinuit scilicet DEI beneficio, quando Carolus, illo supplicij ordine, proximè eam sequebatur, illaque, per vicinitatis occasionem, DEO reconciliari, culparumque exsolui nexu flagitabat. Aderant expediti satellites, qui circumiectam Carolo Socijsque materiam inflammarent, cum ipse ad carnifices, *Nolite, inquit, admirari, si videritis à quopiam nostrum signum aliquod edi debilitatis; neque enim are aliòve metallo conflatum sumus, sed mortales, carne languidâ, sensibiliq; compacti, cui à naturâ comparatum est, doloris cuiuscumq; vel leuissimi sensum percipere, ne dicam atrocissimorum incendij tormentorum. Spero tamen, confidoq;, nobis adfore diuinitus vim, quâ constanter mortem illius amore toleremus, ad Religionis veritatem asserendam, quam tot annis hoc in Regno docuimus propagauimusq;.* In tempore profectò, atque opportunè adhibita

bita fuisse videtur admonitio; duo quippe Iapones Christiani, vim ignium sustinere diutius non valentes, iterum tertiumque elapsi vinculis, magno reliquorum Confessorum dolore, ex incendio ad tribunal Iudicum, vitandæ mortis studio, euasere. Sed eorū iussu in flammæ reiecti, nequidquam vanum Amidæ, Iaponij idoli, nomen implorantes, incendio aboliti sunt. Tertius præterea Iapon, qui semel ignibus extulerat pedem, mox facti pœnitens (vt nonnulli referunt) redijt in rogum, fidemque moriendo sanciuit. Iterum à Religione defectum, iustâ accidisse Numinis permissio-
 ne, declarauit quædam Caroli præmonitio, qui flens, prius quàm è custodiâ excederet (quod annuis Iaponiæ litteris iam vulgatis est relatum) fore prædixerat, *non omnes eo ex numero, (perinde vti euenerat 40. Martyribus Sebastenis) coronam suam è manibus Angelorum accepturos:* repetendo idemtidem per viam hæc verba: *Vehementer angor animo, vereorque ne aliqui nostrum, turpi casu suo, festæ lucis huius letitiam corrumpant.* Commouerat ad hæc dicenda DEI seruum (vti quorundam litteris perscriptum fuit) duorum triumve illorum Iaponum asperitas, pertinaciæque, quam in carcere monstrarant, nolentes morem gerere in re graui. Quæ, qualis aut cuiusmodi fuerit, non prodidere. Quâ duritie animaduersâ,
 Caro-

Carolus, quantumvis ei subiecti non essent (qui solis Societatis captiuis præerat) pro eo tamē, quo aduersus eorum salutem ferebatur ardore; desiderioque; quo DEI gloriam ab omnibus amplificatam cupiebat, corporibus etiam eius amore proiectis, adhortari eos ex composito cœpit, spiritus illos altos demitterent, seque ad aliorum accommodarent morem; ostendendo, quantis nominibus hoc potissimum tempore obtemperare tenerentur; comminandoque; ad extremum, seueram DEI vindictam, in eorum præfractam asperitatem. Satelles vnus è custodibus carceris Omurani, qui præsens hæc audierat, ac deinde spectaculo tristissimi intererat casus, *Certiore, inquit, testimonio mihi opus non est, vt sciam quantus vir diuinâ estimatione sit Carolus, atque audisse illum ipsum prædicentem, quòd eorum aliqui, qui è carcere ducebantur, vt Christo immolarentur, festæ pompæ letitiam essent corrupturi, quamuis inuicta aliorum constantia, ac virtus, vitium labemque; deleuerit, quam communi ceterorum laudi, miserandum Iaponum naufragium aspergere potuisset.* Iam ignem materiæ satelles intulerat, qui quinque & viginti palmorum intercapedine accendebatur, vt crudelior existeret cruciatus, acriusque; ad desertionem pugiles incitarentur; & paulatim per diuturniorem doloris sensum exfoluerentur vinculis; priusque; torre-

torrerentur lentè, quàm arderent: quin si quâ
 parte luculentior erumperet flamma, proti-
 nus coërcebant. Intereà, dum languido flam-
 marum ardore, ignis in viscera penetraret, im-
 moto stabat corpore Carolus, oculis in cælum
 fixis, vbi post exigui temporis moram deside-
 ratissimis Christi amplexibus fruiturus erat,
 cui toto pectoris affectu in holocaustum de-
 stinabat victimam corporis sui, quod lenti in-
 star pabuli, iam incendio erat præparatum.
 Duravit acerrimus ille cruciatus ignium ad
 duùm triúmve horarum spatium, quo tem-
 poris tractu, alij celerius alijs vitam finientes,
 beatæ æternitatis gloriam inuadebant. Duo
 Societatis nostræ Sacerdotes principium fi-
 nemq; moriendo fecere. Postremus (vti scri-
 bunt) qui ad stipitis pedem lapsus spirauit, fuit
 P. Sebastianus Chimura, patriâ Iapon, primus
 è Iaponibus Sacerdotio initiatus; nepos illius,
 quem primum in Iapone, secundus India-
 rum, sed primus Iaponiæ Apostolus Franci-
 scus Xauerius, salutaribus Baptismi aquis
 expiauit. Hic Pater manibus ante pectus in
 crucem decussatis, oculisque in cælum subla-
 tis, tantâ inter ignes pace ac lætitiâ potieba-
 tur, ac si sensum funditus perdidisset; cùm ta-
 men (vti certis est tabulis testatum) tres horas
 viuus steterit in ardente rogo. Primus, quasi
 lampada tradidit post se reliquis Carolus, qui
 diutius

diutiùs cum incendio luctari non valebat, non quòd senio defectus, aut diurnæ custodiae fordibus fractus, aut recentium morborum pertinaciâ extenuatus esset, sed multò maximè, quòd scintillæ quædam materiæ accensæ à rogo absistentes, ad vestem eius circa pectus adhaescerent; quæ, quòd bombycina esset, nigroque colore tincta, flammam scilicet irritamento faciliùs comprehendit. Ergo in terram prolapsus paulatim vires destituere, ipseque perinde ac gratias egisset pro acceptæ coronæ brauiò, ultimo vitæ actu terram complexus, animum efflauit, renatus cælo per mortem obitam 10. Septembris anno 1622. Vir fuit illustrissimarum virtutum clarus ornamentis, quem Iapones perpetuâ retrò memoriâ, columnæ instar firmissimæ, suspècturi sunt, quæ vltimorum temporum decursu, per diurnæ prædicationis molestissimos labores, dum pax permetteret, per sanguinis sui effusionem dum tyrannis sæuieret, nutantem Christianæ illius Reipublicæ statum fortissimè sustentauit. Occisi fuere ob amorem Christi, eodem illo cum Carolo die, Religiosi alij viceni; e quibus octo familiâ erant Dominicani, quatuor Minoritæ, octo Societatis: triginta præterea Christiani variæ ætatis atque ordinis, vti distinctiùs perscriptum est literis anni 1622. è Iapone Romam missis, iamque

iamque prælo vulgatis. Sacra omnium cadauera, eodem loco situque, triduum iacere, arctè custodita aduersus accurrentium vim; è quibus Christiani continenter ad venerandum aduentabant, nullo prætermisso studio, thesauri tam diuitis potiundi. Nullius tamen corpus integrum obtineri potuit: caput solummodò Mariæ, vxoris Andreæ Zocvani, qui & ipse pro fide erat interemptus, (quòd nempe Gubernatori cognata esset) Christianorum precibus condonatum fuit. Mox Iudices, intellecto quòd Christiani, factâ coniuratione, optatissima illa pignora per noctem subripere decreuissent, duplicatis excubijs septa munierunt. Deinde, inaudito ad eum diem apud Iapones more, (dæmonis haud dubiè antiqui machinatoris suggestione excogitato, qui solebat in nascentem quoque Ecclesiæ sobolescentis infantiam sic grassari) in mortuos rabie inflammati, vt eorum penitus obscuraretur memoria, neque vllò vñquam apud Christianorum posteros in pretio haberentur, altissimâ depressâ fossâ, Caroli sociorumque cadauera, vnâ cum columnis quibus fuerant alligati, imagines denique, sacrasque coronarum precatoriarum spherulas, necnon quidquid religiosæ supellectilis eis abstulerant, luculento igne combusta, contumulauere,

M raso

raso etiam terræ pauimento , quod cruore
 suo Martyres decolorarant. Nec contenti, ca-
 dauerum cineres permiscuisse lignorum co-
 lumnarumque cineribus ; saccos ijs impleue-
 runt, quos procul Nangasacho per mare dis-
 siparunt. At sæuiat furatque in DEI seruos,
 veraque Spiritus sancti templa , frementis sa-
 tanæ palæstra : numquam tamen trophæum
 statuet de Numine superato; numquam me-
 moriam obscurabit, quam Sanctis etiam hoc
 vitæ cursu promisit DEVS , vel in pectoribus
 bonorum ; præter alterius mundi gloriam
 immortalem , quâ semper de suis hostibus
 triumphabunt. Redegerint sanè in pulue-
 rem sacra Martyrum membra , exiguum id
 omne est quod perpetrare , quando *Domi-
 nus custodit omnia ossa eorum* ; qui reuera ali-
 quando ostensurus est (pro diuinæ suæ prou-
 dentia arbitrato) non fluxisse eis è sententiâ
 omnes consiliorum suorum machinationes:
 neque tum sacros illos cineres, (vt credebant)
 ventis esse dissipatos , aut ex hominum me-
 moriâ eiectos, quando mari sunt dispersi; sed
 potius seminatos esse , vt noui proueniant
 Religionis propagatores. Sperandum etenim
 de diuinâ bonitate , quòd , quemadmodum
 fusus eorum sanguis , vtpote Christianorum
 semen , vberimam Christianorum messem
 attulit Christo; ita cineres eorundem Occa-

no haustos secuturis temporibus (vti factum aliàs vidimus) novos Euangelij præcones esse prouocaturos.

Atque hæc sunt vniuersa, quæ tanto locorum interuallo, ex litteris è Iapone scriptis, ex testibus fide dignis, ex tabulis pro Caroli Sociorumq; probandâ sanctimoniâ ac martyrio missis, colligere licuit. Sed in eam spem veni, fore vt alteris curis, quæ pro Caroli vestigandâ sanctitate, in Iaponiâ & Philippinis, Pontificis Maximi auctoritate adhibentur, plura nobis quæ huic narrationi attexantur suppeditatura sint, ad DEI gloriam maiorem, & serui eius Caroli decus; quippe cùm Sacer purpuratorum Patrum Senatus, qui præest cærimonijs obseruandis, voluntate S. D. N. VRBANI Papæ VIII. litteras super eâ rescripserit X VII. Septembris, anno M. DC. XXVII.

M 2

PRE-